

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA ZADAŃ
III ETAPU KONKURSU BIOLOGICZNEGO**

Uwagi do modelu odpowiedzi.

1. Ukośniki zastosowane w tekstach modelu odpowiedzi rozdzielają alternatywne odpowiedzi ucznia (np. nazwy, pojęcia, przymiotniki, czasowniki).
2. W nawiasach wpisano możliwe, ale nieobligatoryjne elementy odpowiedzi ucznia

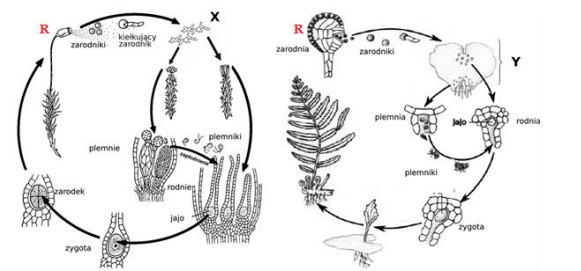
Zadanie 1. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
1.1. B	1.1. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
1.2. Kurza ślepota – polega na problemach <u>z widzeniem o zmierzchu lub przy słabym oświetleniu</u> , a wynika z <u>niedoboru/braku barwnika w pręcikach</u> .	1.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–3)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
2.1. B	2.1. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
2.2. FPFP	2.2. 2p. – za poprawną ocenę czterech zdań 1p. – za poprawną ocenę trzech zdań 0p. – za poprawną ocenę mniej niż trzech zdań lub brak odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–4)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
3.1.	3.1. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi na obu schematach 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
3.2. Mech płonnik/Niecznica samcza Pokolenie dominujące: <i>gametofit/sporofit</i> Ploidalność pokolenia dominującego: $1n/2n$ Sporofit jest funkcjonalnie zależny od gametofitu TAK/NIE	3.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi we wszystkich kolumnach 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

3.3. X - spletek, Y - przedrośle.	3.3. 1p. – za podanie dwóch prawidłowych nazw form rozwojowych 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
3.4 Płonnik jest rośliną dwupienną , ponieważ na odrębnych/innych lodyżkach /gametofitach rozwijają się gametangia żeńskie/rodnie, a na innych męskie/plemnie	3.4 1p. – za podanie i uzasadnienie dwupienności płonnika 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–3)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
4.1. A	4.1. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
4.2. V	4.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
4.3. C	4.3. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0-3)

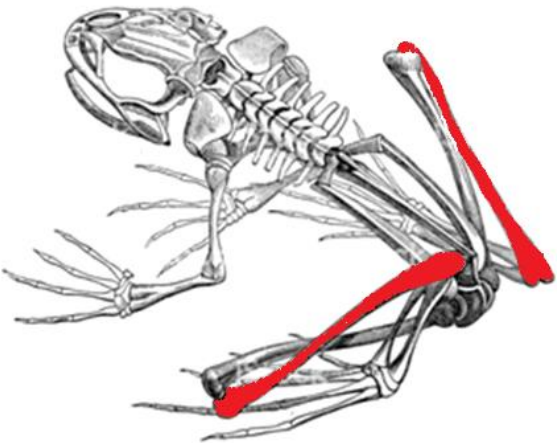
Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
5.1. Nazwa elementu wewnątrz struktury X: tchawki Funkcja w skrzydłach owadów: - dostarczanie tlenu do komórek i odprowadzanie dwutlenku węgla z komórek skrzydła - wymiana gazowa - transport tlenu po organizmie.	5.1. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
5.2. Owady nie ulegną zatruciu, <u>ponieważ nie mają barwnika oddechowego, z którym tlenek węgla (II) mógłby się trwale wiązać, uniemożliwiając wymianę gazową.</u>	5.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi, odnoszące się do <u>przyczyny</u> – brak barwnika oddechowego, <u>mechanizmu</u> – trwale wiązanie się tlenu węgla z barwnikiem oddechowym i <u>skutku</u> – uniemożliwienie wymiany gazowej 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

5.3. Użytkowanie jest cechą taksonomiczną, charakterystyczną dla danego taksonu i ułatwia entomologom rozpoznawanie przedstawicieli różnych grup systematycznych.	5.3. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
A Funkcja: - pełnią funkcję narządu równowagi. - narząd zmysłu monitorujący trajektorię lotu, - rozrusznik przy starcie - działają jak żyroskop, pozwalają określić położenie ciała w trakcie lotu, - umożliwiają szybką zmianę kierunku lotu - sterują lotem - umożliwiają zachowanie równowagi podczas lotu,	2p. – za wybranie przezmianek i poprawne określenie ich funkcji 1p. – za wybranie przezmianek lub poprawne określenie ich funkcji 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
7.1. 7.2. FFF	7.1. 1p. – za prawidłowe i dokładne zaznaczenie kości podudzia w obu kończynach 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi 7.2. 1p. – za poprawne podanie trzech odpowiedzi 0p. – za więcej niż jedną błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–3)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
I. Słoń A,B, D, E II. Koala A,B, C, D, E III. Nietoperz A,B, D, E, IV. Dziobak A, E, F V. Bóbr A,B, D, E VI. Kolczatka A, E, F VII. Kangur A,B, C, D, E	3p. – za poprawne przyporządkowanie właściwych cech do ośmiu przedstawicieli ssaków, 2p. – za poprawne przyporządkowanie właściwych cech do siedmiu przedstawicieli ssaków, 1p. – za poprawne przyporządkowanie właściwych cech do sześciu przedstawicieli ssaków, 0p. – za poprawne przyporządkowanie właściwych

VIII. Foka A,B, D, E	cech do mniej niż sześciu przedstawicieli ssaków lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
9.1. Pleszka spożywa więcej owadów, przy niskich temperaturach, ponieważ jest małym ptakiem i ma wysoki stosunek powierzchni do objętości ciała, co skutkuje zwiększoną utratą ciepła. Jej organizm zużywa pokarm nie tylko na potrzeby funkcjonowania organizmu, ale także, aby utrzymać stałą temperaturę ciała. 9.2. Prawidłowe odpowiedzi: • keratyną, • białek.	8.1. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi, odnoszącej się do przyczyny - pleszka spożywa więcej owadów, przy niskich temperaturach, mechanizmu - wysoki stosunek powierzchni do objętości ciała i skutku - zwiększona utrata ciepła 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi 9.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
FFPF	2p. – za poprawne podanie czterech odpowiedzi 1p. – za poprawne podanie trzech odpowiedzi i jednej błędnej, 0p. – za więcej niż jedną błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–3)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania												
11.1. <table border="1"> <tr> <td>Ojciec</td> <td>X^D</td> <td>Y</td> </tr> <tr> <td>Matka</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>X^d</td> <td>$X^D X^d$</td> <td>$X^d Y$</td> </tr> <tr> <td>X^d</td> <td>$X^D X^d$</td> <td>$X^d Y$</td> </tr> </table> Odp. Prawdopodobieństwo, że syn będzie daltonistą wynosi 100% <i>Nie uznaje się odpowiedzi, 50% jako, że pytanie dotyczy prawdopodobieństwa spośród synów, a nie wszystkich dzieci.</i> 11.2. Poprawne odpowiedzi: • fenyloketonuria	Ojciec	X^D	Y	Matka			X^d	$X^D X^d$	$X^d Y$	X^d	$X^D X^d$	$X^d Y$	11.1. 2p. – za prawidłowo przedstawioną krzyżówkę, rozpisane genotypy z wykorzystaniem szachownicy Punnetta oraz określenie prawdopodobieństwa 1p. – za prawidłowo przedstawioną krzyżówkę, rozpisane genotypy z wykorzystaniem szachownicy Punnetta lub określenie prawdopodobieństwa 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi 11.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
Ojciec	X^D	Y											
Matka													
X^d	$X^D X^d$	$X^d Y$											
X^d	$X^D X^d$	$X^d Y$											

• mukowiscydoza	

Zadanie 12. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź		Schemat punktowania
P	R	2p. – za poprawne zaznaczenie pięciu zdań 1p. – za poprawne zaznaczenie czterech zdań 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
1.	x	
2.	x	
3.	x	
4.	x	
5.	x	

Zadanie 13. (0–3)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
13.1. Jest to dobór <u>rozrywający/różnicujący</u> , ponieważ pod wpływem zagrożenia ze strony drapieżnika, powstały dwie nowe populacje o skrajnie odmiennej budowie/morfologii upodabniającej je do gatunków motyli niejadalnych. (Forma morfologiczna osobnika macierzystego została wyeliminowana z populacji).	13.1. 2p. – za poprawne podanie rodzaju doboru i uzasadnienie 1p. – za podanie prawidłowego rodzaju doboru 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi Uwaga! 0 pkt. za prawidłowe uzasadnienie jednak z błędnym określeniem doboru lub brakiem podania rodzaju doboru
13.2. Sznauclery miniaturowe częściej chorują na atrofię siatkówki prowadzącą do ślepoty, ponieważ <u>podczas krzyżowania osobników o podobnych cechach zmniejsza się różnorodność genetyczna i kumulują się również te same mutacje</u> , przez co w danej rasie może wystąpić <u>większe prawdopodobieństwo choroby</u> .	13.2. 1p. – za podanie prawidłowej odpowiedzi, odnoszącej się do <u>przyczyny</u> – krzyżowanie się osobników o podobnych cechach, <u>mechanizm</u> - zmniejsza się różnorodność genetyczna, kumulowanie niekorzystnych cech i <u>skutku</u> - większe prawdopodobieństwo wystąpienia choroby. 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 14. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
1. A	2p. – za prawidłowe wypisanie organizmów eurytermicznych i stenotermicznych 1p. – za prawidłowe wypisanie tylko organizmów eurytermicznych lub stenotermicznych 0p. – za każdą inną odpowiedź lub brak odpowiedzi
2. BCD	

Zadanie 15. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
A. 3 B. 1,4 C. 2	2p. – za poprawne dopasowanie wszystkich podanych przykładów (1-4) do trzech oddziaływań (A-C) 1p. – za poprawne dopasowanie przykładów (3,1,4 lub 2,1,4 lub 3 i 2) do dwóch oddziaływań (A, B lub B, C lub A, C) 0p. – za poprawne dopasowanie jednego przykładu (3 lub 2) lub dwóch przykładów (1 i 4) do jednego oddziaływania (A lub B lub C) lub brak odpowiedzi

Zadanie 16. (0–2)

Prawidłowa odpowiedź	Schemat punktowania
Konsumentami I rzędu są: C, D, G, H, I	2p. – za wybranie pięciu prawidłowych konsumentów I rzędu (liczonych w kolejności od lewej strony do prawej) 1p. – za wybranie czterech prawidłowych konsumentów I rzędu (liczonych w kolejności od lewej do prawej) 0p. – za wybranie mniej niż czterech prawidłowych (liczonych w kolejności od lewej do prawej) lub brak odpowiedzi

Maksymalna liczba punktów do uzyskania: 40.

Jako laureatów kwalifikujemy uczniów, którzy uzyskali **90%** możliwej do uzyskania liczby punktów, to jest **36 punktów**.

Tytuł finalisty uzyskuje uczeń, który otrzymał minimum **30%** maksymalnej liczby punktów, to jest **12 punktów**.

ZASADY OCENIANIA PRAC KONKURSOWYCH

- 1) Model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem. Każdy poprawny sposób rozwiązania przez ucznia zadań powinien być uznawany.
- 2) Do zredagowania odpowiedzi uczeń używa poprawnej i powszechnie stosowanej terminologii naukowej.
- 3) Za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie punkty całkowite. Nie stosuje się punktów ułamkowych.
- 4) Za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną.
- 5) Za zadania otwarte, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi, zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu przedstawił uczestnik konkursu.
- 6) Jeśli podano więcej odpowiedzi / argumentów / cech itp./niż wynikało to z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi, liczonych od pierwszej, ile jest w poleceniu.

- 7) Jeśli podane w odpowiedzi informacje świadczą o braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.